

Sygn. akt II UK 270/18

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku N.W-R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2. nie obciąża wnioskodawczynie kosztami pełnomocnika**
- organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. stwierdził, że N.W-R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lipca 2014 r.

N. W – R. odwołała się od powyższej decyzji do Sądu.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2016 r., sygn. akt XIV U [...], Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w W. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że N.W-R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lipca 2014 r.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego organ rentowy zaskarżył apelacją.

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...]. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W ocenie autorki skargi „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo albowiem zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej, wykładni przepisu art. 2 u.s.d.g. Dokonanie przez Sąd II Instancji oczywiście błędnej wykładni powyżej wskazanego przepisu polegało na stwierdzeniu, że działanie Odwołującej się nie spełniało przesłanek do uznania, iż faktycznie podjęła i prowadziła ona działalność gospodarczą od 1 lipca 2014 r., w szczególności ponieważ - jak stwierdza Sąd II Instancji - rozpoczęła ona działalność w chwili, zdaniem sądu, nieopłacalnej (ostatni miesiąc ciąży), co przeczyło zasadzie racjonalnego gospodarowania...”. Wskazano między innymi, że „niezrozumiałe jest stanowisko Sądu II instancji, który największą wagę przykładą właśnie do racjonalności gospodarowania jako cechy prowadzenia działalności gospodarczej. Takie podejście skutkowałoby bowiem uznaniem, że działalności gospodarczej nie prowadzą osoby, które przykładowo: rozpoczęły działalność w chwili niekorzystnej koniunktury, źle sformułowały swoje założenia biznesowe, popełniły błąd w biznesplanie czy osiągnęły mniejsze zyski niż oczekiwały w chwili rozpoczęcia działalności gospodarczej. Z takim podejściem nie sposób się zgodzić. Stanowi ono rażąco błędną wykładnię art. 2 u.s.d.g.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla

uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autorka skargi nie przedstawia odpowiedniej argumentacji, którą wykazałaby oczywistą zasadność jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Argumentacja uzasadnienia wniosku jest oparta na eksponowaniu twierdzenia skarżącej, że „oczywiste” naruszenie art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej polegało na stwierdzeniu przez Sąd, że działanie odwołującej się nie spełniało przesłanek do uznania, iż faktycznie podjęła i

prowadziła ona działalność gospodarczą od 1 lipca 2014 r., ponieważ rozpoczęła ona działalność w chwili nieopłacalnej (ostatni miesiąc ciąży), co przeczyło zasadzie racjonalnego gospodarowania.

Takie założenie nie uwzględnia całościowej oceny spornej w sprawie kwestii dokonanej w zaskarżonym wyroku tak w zakresie ustaleń faktycznych jak i w zakresie podstawy prawnej wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].

Sąd drugiej instancji stwierdził, że przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie było istnienie tytułu do objęcia skarżącej ubezpieczeniami społecznymi, określonymi w art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 i art. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.). Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało ustalenie czy ubezpieczona w okresie objętym zaskarżoną decyzją faktycznie podjęła i prowadziła działalność gospodarczą wpisaną do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Sąd drugiej instancji powołując się na stanowisko judykatury Sądu Najwyższego w zakresie interpretacji pojęcia działalności gospodarczej określonej w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.) stwierdził, że prowadzenie działalności gospodarczej, to działanie stałe, nieamatorskie i nieokazjonalne, z elementem organizacji, planowania i zawodowości rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja. W ocenie Sądu Apelacyjnego, analiza materiału dowodowego sprawy nie pozwala na ustalenie, że odwołująca się podjęła i prowadziła działalność gospodarczą we wskazanym wyżej rozumieniu. Według Sądu drugiej instancji dzielając nawet ustalenia Sądu Okręgowego, że w lipcu 2014 r. N.W-R. wykonywała czynności opisane w złożonych dokumentach (fakturach VAT i w książce przychodów i rozchodów), to z całą pewnością, w świetle całokształtu okoliczności sprawy, nie mogły być one zakwalifikowane jako rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Elementem kreującym działalność gospodarczą jest jej zarobkowy charakter, co oznacza, że osoba podejmująca działalność przeprowadza przynajmniej orientacyjną kalkulację jej opłacalności. Kalkulacja taka przez odwołującą się nie była przeprowadzona a uzyskane przychody, jak ustalił Sąd pierwszej instancji,

stanowiły kwotę 3.034,25 zł. Oznacza to, że koszty wynikające z obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od wskazanej maksymalnej podstawy, ten przychód przewyższały. Generowanie strat nie przekreśla zarobkowego charakteru działalności, to jednak w sytuacji, gdy od samego początku wymiernym, stałym i założonym z góry kosztem, nieznajującym pokrycia w przewidywanych zyskach, staje się opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości znacznie przekraczającej ustawowe minimum, należy przyjąć, że z założenia wynik finansowy jest nieistotny. W rezultacie działanie takie jako nieposiadające wskazanej wyżej właściwości, jaką jest podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania, nie może być uznane za rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej. Analiza treści przedstawionych przez odwołującą się faktur VAT z dnia 1 lipca 2014 r. i z 10 lipca 2014 r. pozwala jedynie na ustalenie, że dotyczą one należnej zapłaty za usługi świadczone przez odwołującą się w postaci prowadzenia warsztatów tanecznych dla młodzieży. Opisane dokumenty nie zawierają natomiast informacji, co do daty przeprowadzenia przez odwołującą się warsztatów tanecznych dla dzieci i młodzieży, a zeznająca w tym zakresie N.W-R. podała, że nie pamięta daty przeprowadzonych zajęć, jak też ile dni i ile godzin trwały zajęcia. Wykonania opisanych wyżej czynności w miesiącu lipcu 2014 r., w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie potwierdzają także zeznania przesłuchanych w sprawie świadków. Jeżeli do tego uwzględni się to, że odwołująca się nie przedstawiła jakiejkolwiek umowy dotyczącej wykonania określonej usługi (np. umowy o dzieło, zlecenia itp.), to należało uznać, że brak jest jakichkolwiek obiektywnych dowodów potwierdzających świadczenie usług przez odwołującą się w miesiącu lipcu 2014 r.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 102 k.p.c.